

Verslag van het bezoek aan de Nidche Israel Jechanes synagoge 20 januari en 10 februari 2008

Een bijzondere ontmoeting

Een bezoek aan een kleine joodse gemeenschap in Amsterdam.

Een onopvallend woonhuis verbergt een prachtige kleine schul. Slechts een klein rond bovenraampje met een Davidster verwijst naar deze bijzondere bestemming, de davidster waaraan men zelf niet meer betekenis geeft dan louter versiering. Zoals alle synagogen is ook deze synagoge gebouwd naar het oosten. Men bidt naar het oosten, naar Jeruzalem.

“Ach, door het stratenpatroon in de binnenstad van Amsterdam wijkt het daarvan enigszins af.”, vertelde de heer Motel Aronson, drijvende kracht achter deze synagoge.

Omdat het aantal aanmeldingen, 44, te veel was voor deze kleine ruimte, waren de heren Motel Aronson en prof. Victor Kal, leden van deze gemeente, bereid om twee keer eenzelfde programma aan te bieden. Uitzonderlijk was dat alle opgegeven deelnemers beide keren aanwezig waren.

Nidche Israël Jechanes, *vert. Hij zal de verdrevenen Israëls verzamelen*, is een van oorsprong Russische synagoge. Russische joden uit St. Petersburg stichtten deze synagoge in 1884. Zij wilden graag in Amsterdam een eigen synagoge (huis van samenkomst) hebben. Nu zul je er geen Rus meer in aantreffen. Elke week zijn hier sabbat diensten, wordt er gestudeerd en worden er de Joodse feesten gevierd. Het is een traditioneel, consequent joodse gemeenschap met een Chaiddische inslag. De gebeden en gezangen zijn anders, maar de basis, de joodse leer, is steeds dezelfde als in andere joodse gemeenten.

Beide middagen betroffen een bijzondere ontmoeting met de mens achter het Consequent (orthodox) Jodendom. Er werden volop vragen gesteld, zowel praktische als diepzinnige vragen. Victor Kal, docent wijsbegeerte van de universiteit van Amsterdam, beantwoordde alle vragen even serieus en in alle rust. In het tweede deel van de middag werd de documentaire getoond over de geschiedenis van deze synagoge. Deze documentaire is momenteel te zien in het museum van Speeldoos tot Pierement in Utrecht in het kader van het jaar van het religieus erfgoed. Binnenkort is deze documentaire ook te koop. Tijdens de eerste bijeenkomst werd er veel vergeleken met de meer liberaal joodse stromingen in het jodendom door drie aanwezige liberaal joodse vrouwen. Op de tweede middag werd er veel meer ingegaan op het waarom van de joodse traditie.

Korte inhoudelijke samenvatting.

De synagoge is een heiligdom - *laat ze een heiligdom maken dan zal ik temidden van hen wonen in de gemeente en in het hart* - Hij zal alleen komen door ons mensen, alleen wanneer je het hart er voor open zet zal zijn licht schijnen. Zijn licht zal schijnen door ons. De wetten zijn er, maar mensen moeten het zelf doen. Door het uitvoeren van de wetten, de gebeden en handelingen ben je elk moment van de dag bewust van je taak en verbonden met hem. Er is het vertrouwen, dat als ik het zo doe, dan komt het goed.

Voor de man zijn alle handelingen en gebeden verplicht. Voor de vrouw zijn deze gebeden en handelingen niet verplicht maar zij doen ze vaak wel. De vrouwen hebben hun eigen bijeenkomsten om te leren. Zij bestieren het huishouden, bereiden de maaltijden en zijn het meest betrokken bij de opvoeding van de kinderen. Het zorgvuldig omgaan met het vlees en de groenten en het bereiden van de gerechten bepaalt je bij de zin van alle waarden. Dit zijn de belangrijkste taken. Zij doen dat uit volle overtuiging en zien het ook als hun taak, vaak naast het hebben van een baan. Vooral vrijdag is het hard werken, om alles op tijd klaar te krijgen voor de sabbat. Door de regels van de sabbat is het buitengewoon lastig om sommige beroepen uit te oefenen. Ze zijn heel strikt gebonden aan de regels van de sabbat. Die begint vrijdagavond bij zonsondergang en duurt tot zaterdagavond. Daardoor kunnen zij in de samenleving bijzondere gebeurtenissen die plaatsvinden tijdens de sabbat niet bijwonen. De verplichte sabbat-rust maakt het uitoefenen van sommige beroepen ook lastig of onmogelijk.

Het joodse geloof leeft sterk bij de jongeren en zij houden zich aan de sabbatbeperkingen.

Over een vraag over de “vader joden” antwoordde Victor Kal: “Het is een regel dat je het joods zijn krijgt van je moeder. Je kunt via een procedure ook joods worden. Je moet de kennis hebben van het joodse leven en kunnen laten zien dat je de Mitwot (de regels) en Mitwe bad (de reiniging) goed toe past”.

Er was een vraag over wat nu het verschil is tussen orthodox en ultra orthodox. Victor Kal antwoordde daarop, dat kleine interpretatie verschillen, bijvoorbeeld in de voedingswetten, het verschil uitmaken. Het zijn alle uiterlijkheden. De uitvoering van de gebeden, psalmen en de wetten zijn altijd dezelfde. Wanneer een joodse gemeenschap de regels van de wet laat vallen, dan is er geen communicatie meer mogelijk. Deze asymmetrie hoort er gewoon bij.

Aan het eind van de middag werd de video vertoond over de geschiedenis van deze oude gemeente. Dit document, vertelde de heer Aronson, is gemaakt omdat er nog zoveel materiaal is en omdat hij deze prachtige beelden voor het nageslacht wil bewaren. De beelden spreken voor zich en geven een prachtig menselijk beeld van de Joodse traditie, deze gemeente, hun rabbi's en hun inzet, ook in oorlogstijd. De film duurt ongeveer 25 minuten. Binnen niet alle te lange tijd op DVD te koop.

In de volgende nieuwsbrief zal de brochure worden opgenomen, waarin staat hoe u deze DVD kunt bestellen.

